

Opčný protokol k Dohovoru o právach dieťaťa a o procedúre oznámení

Zmluvné štáty tohto protokolu,

majúc na zreteli, že podľa zásad vyhlásených v Charte Organizácie Spojených národov je uznanie prirodzenej dôstojnosti a rovnakých a nescudziteľných práv všetkých členov ľudskej rodiny základom slobody, spravodlivosti a mieru vo svete,

poznajúc, že zmluvné štáty Dohovoru o právach dieťaťa (ďalej len „dohovor“) uznávajú práva v ňom priznané každému dieťaťu v rámci ich jurisdikcie bez diskriminácie akéhokoľvek druhu, bez ohľadu na rasu, farbu pleti, pohlavie, jazyk, náboženstvo, politické alebo iné presvedčenie, národnosť, etnickú alebo sociálnu príslušnosť, majetkové pomery, zdravotné postihnutie, narodenie alebo iné postavenie dieťaťa, jeho rodiča alebo právneho zástupcu,

opätovne potvrdzujúc univerzálnosť, nedeliteľnosť, vzájomnú závislosť a prepojenosť všetkých ľudských práv a základných slobôd,

opätovne potvrdzujúc tiež postavenie dieťaťa ako subjektu práv a ako ľudskej bytosti s vlastnou dôstojnosťou a vyvíjajúcimi sa schopnosťami,

uznávajúc, že osobitné a závislé postavenie detí môže pre ne vytvárať skutočné ťažkosti pri dosahovaní nápravy v prípade porušenia ich práv,

majúc na zreteli, že tento protokol posilní a doplní národné a regionálne mechanizmy umožňujúce deťom predkladať sťažnosti v prípade porušenia ich práv,

uznávajúc, že najlepší záujem dieťaťa má byť prvoradý pri úvahách o zabezpečení nápravy porušenia práv dieťaťa a že takáto náprava by mala vziať do úvahy potrebu citlivého prístupu k dieťaťu na každej úrovni,

podporujúc zmluvné štáty v tom, aby vytvorili vhodné národné mechanizmy umožňujúce dieťaťu, ktorého práva boli porušené, prístup k účinným prostriedkom nápravy na vnútroštátnej úrovni,

poznajúc, že národné inštitúcie pre ľudské práva a iné špecializované inštitúcie poverené podporou a ochranou práv dieťaťa môžu v tomto smere zohrávať dôležitú úlohu,

majúc na zreteli, že pre posilnenie a doplnenie takýchto národných mechanizmov a ďalšiu implementáciu dohovoru, resp. Opčného protokolu o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii a Opčného protokolu o účasti detí v ozbrojených konfliktoch by bolo vhodné umožniť Výboru pre práva dieťaťa (ďalej len „výbor“) vykonávať úlohy ustanovené týmto protokolom,

dohodli sa takto:

Časť I

Všeobecné ustanovenia

Článok 1

Príslušnosť Výboru pre práva dieťaťa

1. Zmluvný štát tohto protokolu uznáva príslušnosť výboru v súlade s týmto protokolom.
2. Výbor neuplatňuje svoju príslušnosť voči zmluvnému štátu tohto protokolu v otázkach týkajúcich sa porušenia práv ustanovených nástrojom, ktorého zmluvným štátom tento štát nie je.
3. Výbor neprijíma žiadne oznámenia, ak sa týkajú štátu, ktorý nie je zmluvným štátom tohto protokolu.

Článok 2

Všeobecné zásady upravujúce úlohy výboru

Pri výkone úloh ustanovených týmto protokolom sa výbor riadi zásadou najlepšieho záujmu dieťaťa. Berie tiež do úvahy práva a názory dieťaťa, pričom názorom dieťaťa venuje primeranú vážnosť s ohľadom na jeho vek a zrelosť.

Článok 3

Rokovací poriadok

1. Výbor prijme svoj rokovací poriadok, ktorý bude dodržiavať pri výkone svojich úloh ustanovených týmto protokolom. Pritom vezme do úvahy najmä článok 2 tohto protokolu s cieľom zabezpečiť citlivý prístup k dieťaťu.
2. Výbor zahrnie do svojho rokovacieho poriadku záruky predchádzania manipulácii s dieťaťom zo strany tých, ktorí konajú v mene dieťaťa a môže odmietnuť preskúmať oznámenia, ktoré podľa jeho úvahy nie sú v najlepšom záujme dieťaťa.

Článok 4

Ochranné opatrenia

1. Zmluvný štát uskutoční všetky príslušné kroky na zabezpečenie toho, aby jednotlivci v rámci jeho jurisdikcie neboli vystavení porušovaniu ľudských práv, zlému zaobchádzaniu či zastrášaniam v dôsledku predloženia oznámenia alebo spolupráce s výborom v súlade s týmto protokolom.
2. Totožnosť takéhoto jednotlivca alebo skupiny jednotlivcov nebude zverejnená bez ich výslovného súhlasu.

Časť II

Procedúra oznámení

Článok 5 Individuálne oznámenia

1. Oznámenia môžu byť predložené zo strany alebo v mene jednotlivca alebo skupiny jednotlivcov, spadajúcich do jurisdikcie zmluvného štátu, ktorí tvrdia, že sa stali obeťami porušovania práv zo strany zmluvného štátu v zmysle niektorého z nasledovných dokumentov, ktorých zmluvnou stranou je tento štát :

- (a) dohovor;
- (b) Opčný protokol k dohovoru o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii;
- (c) Opčný protokol k dohovoru o účasti detí v ozbrojených konfliktoch.

2. Ak je oznámenie predložené v mene jednotlivca alebo skupiny jednotlivcov, musí tak byť urobené s ich súhlasom, okrem prípadov, keď môže predkladateľ sťažnosti odôvodniť konanie v ich mene bez takéhoto súhlasu.

Článok 6 Predbežné opatrenia

1. Kedykoľvek po prijatí oznámenia a pred rozhodnutím v merite veci môže výbor požiadať dotknutý zmluvný štát, aby bezodkladne zvážil prijatie predbežných opatrení, ktoré môžu byť za výnimočných okolností potrebné na to, aby sa predišlo vzniku novej nenapraviteľnej škody obeti alebo obetiam údajného porušenia práv.

2. Ak výbor využije právomoc podľa odseku 1 tohto článku, neznamená to, že rozhodol o prípustnosti alebo o merite veci.

Článok 7 Prípustnosť

Výbor považuje oznámenie za neprípustné, ak:

- (a) je oznámenie anonymné;
- (b) oznámenie nie je vyhotovené v písomnej podobe;
- (c) oznámenie predstavuje zneužitie práva predložiť také oznámenia alebo ak je nezlučiteľné s ustanoveniami dohovoru a/alebo jeho opčných protokolov;
- (d) výbor posudzoval rovnakú vec už predtým alebo bola alebo je predmetom iného medzinárodného vyšetrovacieho alebo zmierovacieho konania;
- (e) neboli využité všetky dostupné vnútroštátne prostriedky nápravy. Toto neplatí, ak je využitie prostriedkov nápravy neprímerane predĺžované alebo ak je nepravdepodobné, že prinesie účinnú nápravu;

(f) je oznámenie zjavne nepodložené alebo ak je nedostatočne odôvodnené;

(g) ku skutočnostiam, ktoré sú predmetom oznámenia, došlo pred dňom nadobudnutia platnosti tohto protokolu pre dotknutý zmluvný štát, s výnimkou prípadov, keď dané skutočnosti pretrvávali aj po tomto dátume;

(h) oznámenie nebolo predložené do jedného roka od vyčerpania vnútroštátnych prostriedkov nápravy, s výnimkou prípadov, keď predkladateľ preukáže, že oznámenie nebolo možné predložiť v ustanovenej časovej lehote.

Článok 8 **Zasielanie oznámení**

1. Výbor postúpi všetky oznámenia, ktoré mu boli predložené v zmysle tohto protokolu, na vedomie dotknutému zmluvnému štátu hneď ako je to možné pri zachovaní princípu dôvernosti informácií s výnimkou, ak výbor rozhodne o oznámení ako o neprípustnom bez upovedomenia dotknutého zmluvného štátu.

2. Zmluvný štát predloží výboru písomné vysvetlenie alebo stanovisko, ktorým objasní celú záležitosť a prípadné prostriedky nápravy, ktoré zabezpečil. Zmluvný štát predloží odpoveď čo najskôr, najneskôr do šiestich mesiacov.

Článok 9 **Zmier**

1. Výbor poskytne dotknutým stranám súčinnosť pri sprostredkovaní dosiahnutia zmieru o danej záležitosti pri dodržaní povinností ustanovených dohovorom a/alebo jeho opčnými protokolmi.

2. Dosiahnutím zmieru pod dohľadom výboru sa uzavrie proces posudzovania oznámenia predloženého v zmysle tohto protokolu.

Článok 10 **Posudzovanie oznámení**

1. Výbor posúdi oznámenia, ktoré mu boli predložené, v zmysle tohto protokolu čo najrýchlejšie a vo svetle všetkých predložených dokumentov pod podmienkou, že tieto dokumenty budú postúpené dotknutým stranám.

2. Pri posudzovaní oznámení v zmysle tohto protokolu zasadá výbor neverejne.

3. Ak výbor požiadal o prijatie predbežných opatrení, posúdi oznámenie urýchlene.

4. Pri posudzovaní oznámení o údajnom porušení hospodárskych, sociálnych alebo kultúrnych práv posúdi výbor primeranosť krokov, ktoré zmluvný štát uskutočnil v súlade s článkom 4 dohovoru. Výbor tak urobí s prihliadnutím na skutočnosť, že zmluvný štát môže prijať celý rad opatrení na realizáciu hospodárskych, sociálnych a kultúrnych práv ustanovených dohovorom.

5. Po posúdení oznámenia výbor bezodkladne predloží dotknutým stranám svoje názory vrátane prípadných odporúčaní.

Článok 11 **Ďalší postup**

1. Zmluvný štát náležite zváži názory výboru spolu s prípadnými odporúčaniami a predloží písomnú odpoveď vrátane informácií o opatreniach, ktoré prijal alebo ktoré zamýšľa prijať so zreteľom na názory a odporúčania výboru. Zmluvný štát predloží svoju odpoveď čo najskôr, najneskôr do šiestich mesiacov.

2. Výbor môže požiadať zmluvný štát o predloženie ďalších informácií o akýchkoľvek opatreniach, ktoré tento štát prijal v reakcii na názory a odporúčania výboru alebo na realizáciu zmieru, ak nejaké boli prijaté, vrátane tých, ktoré výbor považuje za primerané, v následných správach zmluvného štátu podľa článku 44 dohovoru, článku 12 Opčného protokolu o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii alebo článku 8 Opčného protokolu o účasti detí v ozbrojených konfliktoch.

Článok 12 **Oznámenia medzi štátmi**

1. Zmluvný štát tohto protokolu môže kedykoľvek vyhlásiť, že uznáva príslušnosť výboru prijať a posúdiť oznámenie jedného zmluvného štátu o tom, že iný zmluvný štát neplní svoje záväzky ustanovené niektorým z nasledujúcich nástrojov, ktorých zmluvným štátom je dotknutý štát:

- (a) dohovor;
- (b) Opčný protokol k dohovoru o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii;
- (c) Opčný protokol k dohovoru o účasti detí v ozbrojených konfliktoch.

2. Výbor neprijme oznámenia týkajúce sa zmluvného štátu, ktorý také vyhlásenie neurobil, ani oznámenie od zmluvného štátu, ktorý také vyhlásenie neurobil.

3. Výbor poskytne zmluvným štátom súčinnosť pri sprostredkovaní pokojného urovnania danej záležitosti pri dodržaní povinností ustanovených dohovorom a jeho opčnými protokolmi.

4. Vyhlásenia podľa odseku 1 tohto článku uložia zmluvné štáty u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov, ktorý pošle kópie týchto vyhlásení ostatným zmluvným štátom. Vyhlásenie je možné kedykoľvek odvolať prostredníctvom oznámenia zaslaného generálnemu tajomníkovi. Odvolanie vyhlásenia nemá vplyv na posudzovanie akejkoľvek záležitosti, ktorá je predmetom oznámenia už doručeného na základe tohto článku. Keď generálny tajomník prijme oznámenie o odvolaní vyhlásenia, nie je na základe tohto článku možné prijať žiadne ďalšie oznámenie ktoréhokoľvek zmluvného štátu, pokiaľ dotknutý zmluvný štát neposkytne nové vyhlásenie.

Časť III

Vyšetrovanie

Článok 13

Vyšetrovanie prípadov vážneho alebo systematického porušovania práv

1. Ak výbor dostane spoľahlivé informácie o tom, že niektorý zmluvný štát sa dopúšťa vážneho alebo systematického porušovania práv ustanovených dohovorom alebo jeho Opčným protokolom o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii alebo Opčným protokolom o účasti detí v ozbrojených konfliktoch, vyzve tento zmluvný štát na spoluprácu pri posúdení týchto informácií a na tento účel na bezodkladné predloženie stanoviska k daným informáciám.
2. S prihliadnutím na stanoviská predložené dotknutým zmluvným štátom a na základe ďalších spoľahlivých informácií, ktoré má k dispozícii, môže výbor určiť jedného alebo viacerých svojich členov, ktorí vec prešetria a urýchlene predložia výboru správu. Ak je to odôvodnené a zmluvný štát udelí súhlas, súčasťou vyšetrovania môže byť aj návšteva jeho územia.
3. Vyšetrovanie sa uskutočňuje pri zachovaní princípu dôvernosti informácií a so snahou o spoluprácu so zmluvným štátom vo všetkých štádiách konania.
4. Po preverení zistení takéhoto vyšetrovania ich výbor bezodkladne postupuje dotknutému zmluvnému štátu spolu s prípadnými pripomienkami a odporúčaniami.
5. Dotknutý zmluvný štát predloží výboru svoje stanovisko čo najskôr a najneskôr do šiestich mesiacov od prijatia zistení, pripomienok a odporúčaní výboru.
6. Po skončení konania v súvislosti s vyšetrovaním vedeným v súlade s odsekom 2 tohto článku môže výbor po konzultácii s dotknutým zmluvným štátom rozhodnúť, že prehľad výsledkov konania zahrnie do svojej správy podľa článku 16 tohto protokolu.
7. Každý zmluvný štát môže v čase podpisu alebo ratifikácie tohto protokolu alebo v čase pristúpenia k tomuto protokolu vyhlásiť, že neuznáva príslušnosť výboru, ktorú mu priznáva tento článok s ohľadom na práva ustanovené niektorými alebo všetkými nástrojmi uvedenými v odseku 1.
8. Zmluvný štát, ktorý urobil vyhlásenie podľa odseku 7 tohto článku, môže svoje vyhlásenie kedykoľvek odvolať prostredníctvom oznámenia zaslaného generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov.

Článok 14

Postup po ukončení vyšetrovania

1. Ak je to potrebné, po uplynutí šesťmesačnej lehoty podľa článku 13 odseku 5 môže výbor vyzvať príslušný zmluvný štát, aby informoval výbor o opatreniach, ktoré sa prijali alebo ktoré sú plánované v reakcii na vyšetrovanie vedené na základe článku 13 tohto protokolu.

2. Výbor môže vyzvať zmluvný štát, aby poskytol ďalšie informácie o všetkých opatreniach prijatých zmluvným štátom v reakcii na vyšetrowanie vedené na základe článku 13, vrátane, ak to výbor považuje za vhodné, v následných správach zmluvného štátu podľa článku 44 dohovoru, článku 12 Opčného protokolu k dohovoru o predaji detí, detskej prostitúcii a detskej pornografii alebo článku 8 Opčného protokolu k dohovoru o účasti detí v ozbrojených konfliktoch.

Časť IV

Záverečné ustanovenia

Článok 15

Medzinárodná pomoc a spolupráca

1. So súhlasom príslušného zmluvného štátu môže výbor postúpiť špecializovaným agentúram Organizácie Spojených národov, fondom a programom a ďalším kompetentným orgánom svoje názory a odporúčania týkajúce sa oznámení a vyšetrowaní, ktoré poukazujú na potrebu technického poradenstva alebo pomoci, spoločne s prípadnými stanoviskami a návrhmi zmluvného štátu k názorom a odporúčaniam výboru.

2. So súhlasom príslušného zmluvného štátu môže výbor tiež upriamiť pozornosť takýchto orgánov na akékoľvek záležitosti vyplývajúce z oznámení posudzovaných na základe tohto protokolu, ktoré by im pomohli pri rozhodovaní v rozsahu ich kompetencií o vhodnosti medzinárodných opatrení prijatých s cieľom pomôcť zmluvným štátom pri dosahovaní pokroku pri realizácii práv uznaných dohovrom a/alebo jeho opčnými protokolmi.

Článok 16

Správa pre Valné zhromaždenie

Do svojej správy, ktorú predkladá Valnému zhromaždeniu každé dva roky v súlade s článkom 44 ods. 5 dohovoru, zahnie výbor súhrnnú informáciu o svojich aktivitách v zmysle tohto protokolu.

Článok 17

Informovanie o opčnom protokole

Každý zmluvný štát sa zaväzuje informovať verejnosť a rozširovať informácie o tomto protokole a umožniť prístup k informáciám o názoroch a odporúčaníach výboru, najmä v záležitostiach, ktoré sa týkajú zmluvného štátu, vhodným a aktívnym spôsobom a formátom prístupným rovnako dospelým ako aj deťom, vrátane osôb so zdravotným postihnutím.

Článok 18

Podpis, ratifikácia a pristúpenie

1. Tento protokol je otvorený na podpis všetkým štátom, ktoré podpísali, ratifikovali dohovor alebo pristúpili k dohovoru alebo ku ktorémukoľvek z jeho prvých dvoch opčných protokolov.

2. Tento protokol podlieha ratifikácii všetkými štátmi, ktoré ratifikovali dohovor alebo pristúpili k dohovoru alebo ku ktorémukoľvek z jeho prvých dvoch opčných protokolov. Ratifikačné listiny budú uložené u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.
3. Tento protokol je otvorený na prístup všetkým štátom, ktoré ratifikovali dohovor alebo pristúpili k dohovoru alebo ku ktorémukoľvek z jeho prvých dvoch opčných protokolov.
4. Prístup sa uskutoční uložením listiny o pristúpení u generálneho tajomníka.

Článok 19

Nadobudnutie platnosti

1. Tento protokol nadobúda platnosť tri mesiace od uloženia desiatej ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení.
2. Pre každý štát, ktorý ratifikuje tento protokol alebo k nemu pristúpi po uložení desiatej ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení, nadobudne tento protokol platnosť tri mesiace po dátume uloženia jeho ratifikačnej listiny alebo listiny o pristúpení.

Článok 20

Porušenia, ku ktorým došlo po nadobudnutí platnosti

1. Príslušnosť výboru sa týka výlučne porušenia práv ustanovených dohovorom a/alebo jeho prvými dvoma opčnými protokolmi zo strany zmluvného štátu, ktoré sa vyskytli po nadobudnutí platnosti tohto protokolu.
2. Ak sa štát stane zmluvným štátom tohto protokolu po nadobudnutí jeho platnosti, povinnosti tohto štátu voči výboru sa týkajú výlučne porušenia práv ustanovených dohovorom a/alebo jeho prvými dvoma opčnými protokolmi, ku ktorým došlo po nadobudnutí platnosti tohto protokolu pre daný štát.

Článok 21

Zmeny a doplnenia

1. Každý zmluvný štát môže navrhnúť zmenu a doplnenie tohto protokolu a predložiť ju generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov. Generálny tajomník oboznámi s navrhovanými zmenami a doplneniami zmluvné štáty so žiadosťou, aby mu oznámili, či súhlasia so zvolaním konferencie zmluvných štátov s cieľom zvážiť návrhy a rozhodnúť o nich. V prípade ak do štyroch mesiacov od dátumu takéhoto oznámenia vyjadrí súhlas so zvolaním konferencie aspoň jedna tretina zmluvných štátov, generálny tajomník zvolá konferenciu pod záštitou Organizácie Spojených národov. Pozmeňujúci návrh schválený dvojtretinovou väčšinou prítomných a hlasujúcich zmluvných štátov predloží generálny tajomník Valnému zhromaždeniu Organizácie Spojených národov na schválenie a následne všetkým zmluvným štátom na prijatie.
2. Zmeny a doplnenia prijaté a schválené v súlade s odsekom 1 tohto článku nadobudnú platnosť tridsiaty deň po dátume, keď počet uložených listín o prijatí dosiahne dve tretiny z počtu štátov, ktoré boli zmluvnými stranami ku dňu prijatia pozmeňujúceho návrhu. Pozmeňujúci návrh následne nadobudne pre každý ďalší zmluvný štát platnosť tridsiaty deň

po uložení jeho listiny o prijatí. Pozmeňujúci návrh je záväzný len pre tie zmluvné štáty, ktoré ho prijali.

Článok 22

Výpoveď

1. Každý zmluvný štát môže kedykoľvek vypovedať tento protokol prostredníctvom písomného oznámenia generálnemu tajomníkovi Organizácie Spojených národov. Výpoveď nadobúda účinnosť jeden rok odo dňa prijatia oznámenia generálnym tajomníkom.
2. Výpoveď nemá vplyv na pokračovanie uplatňovania ustanovení tohto protokolu na oznámenia predložené podľa článkov 5 alebo 12 alebo na vyšetrovanie začaté podľa článku 13 pred dňom nadobudnutia účinnosti výpovede.

Článok 23

Uloženie a oznámenia generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov

1. Tento protokol je uložený u generálneho tajomníka Organizácie Spojených národov.
2. Generálny tajomník informuje každý štát o:
 - (a) podpísaní, ratifikácii tohto protokolu a o pristúpení k nemu;
 - (b) dátume nadobudnutia platnosti tohto protokolu a o akomkoľvek pozmeňujúcom návrhu podľa článku 21;
 - (c) odstúpení od protokolu podľa článku 22.

Článok 24

Jazyky

1. Tento protokol, ktorého arabské, čínske, anglické, francúzske, ruské a španielske znenie má rovnakú platnosť, sa uloží v archíve Organizácie Spojených národov.
2. Generálny tajomník Organizácie Spojených národov zašle overené kópie tohto protokolu všetkým štátom.